

Naloga 3305a

RAZVOJ MIŠLJENJA PO PIAGETU

ALI JE MIŠLJENJE OTROKA IN ODRASLEGA ENAKO?

1. Jean Piaget je opazoval otroke pri reševanju miselnih problemov. Ugotovil je, da se mišljenje otroka in odraslega v nekaterih vidikih pomembno razlikuje.

A. Prepričan je bil, da je cilj razvoja mišljenja (inteligentnosti) prilagoditev okolju.

V tem procesu prilagajanja, ki ga je imenoval miselna adaptacija, se dogaja dvoje:	Poimenovanje procesov	Ponazoritev s primerom za vsak proces
<ul style="list-style-type: none"> • nove izkušnje in informacije nenehno prilagajamo obstoječim miselnim strukturam, 		
<ul style="list-style-type: none"> • hkrati pa le-te tudi spreminjamo in prilagajamo novim izkušnjam in informacijam. 		

B. Miha ima doma za hišnega ljubljénčka psa, pri babici pa prvič vidi mačko, zato babico vprašujoče pogleda in vpraša: »Pes?« S katerim procesom (asimilacijo ali akomodacijo) bi lahko razložili razmišljanje Mihca?

2. Razvoj mišljenja poteka skozi štiri stopnje, med katerimi obstajajo tako kakovostne kot količinske razlike v mišljenju.

A. Razvrsti zapisne stopnje mišljenja tako kot si sledijo. Dopiši starostno obdobje, v katerem se običajno pojavljajo.

Zaporedje	Ime stopnje	Starost otroka
	Senzomotorična stopnja	
	Stopnja formalnih operacij	
	Stopnja konkretnih operacij	
	Predoperativna stopnja	

- B. Preberi poglavje v učbeniku Razvoj mišljenja in poglej ponazoritve značilnosti stopenj na posnetkih (klikni na ime stopnje oz. poišči na YouTubeu). V svoj sestavek vstavi spodnjo tabelo in jo ustrezno dopolni (dopiši temeljne značilnosti posameznih stopenj razvoja mišljenja po Piagetu).

STOPNJE RAZVOJA MIŠLJENJA	TEMELJNE ZNAČILNOSTI
Senzomotorična stopnja	<ul style="list-style-type: none"> • Za mišljenje sta pomembna zaznavanje in gibanje (motorika). • Okrog 1. leta otrok razume, da predmeti ne nehajo obstajati, ko jih ne zaznamo = stalnost objekta. • Probleme rešuje s poskusi in napakami.
Predoperativna stopnja	
Stopnja konkretnih operacij	
Stopnja formalnih operacij	

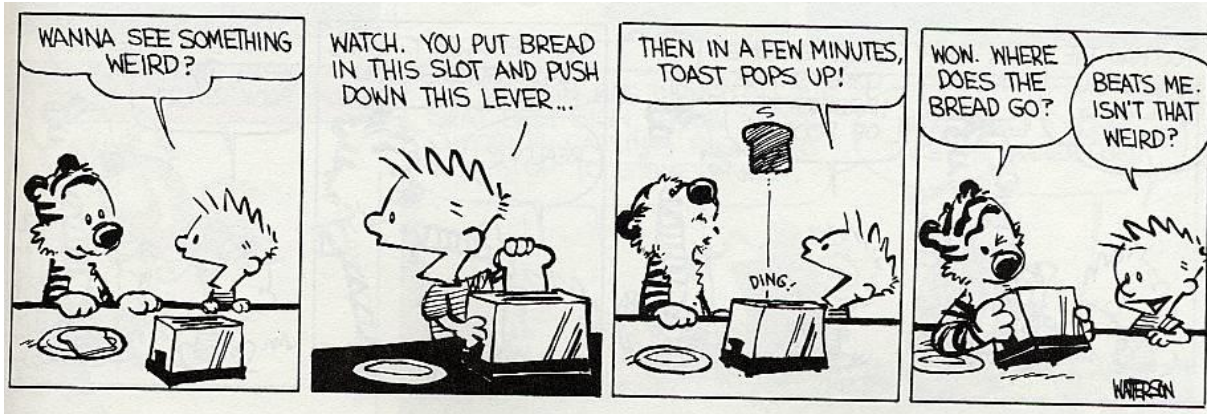
3. Na predoperativni stopnji je Piaget predvsem izpostavil nekatere omejitve otrokovega mišljenja: egocentrizem (osredotočenost le na svoje gledišče), centracijo mišljenja (osredotočenost le na en vidik), ireverzibilnost (težave pri preverjanju mišljenja v nasprotno smer) ...

- A. Katero značilnost otrokovega mišljenja na predoperativni stopnji ponazarjajo primeri mišljenja in/ali vedenja otrok? Dopiši: predpojmi, ireverzibilnost mišljenja, egocentrizem, centracija mišljenja, animizem.

- »V kuhinji je le ena ženska, druga je moja mamica.«
- Maja kaže mami slikanico tako, da jo ima še vedno obrnjeno proti sebi.
- Če otroka vprašamo, ali ima brata, bo odgovoril, da ga ima. Toda na vprašanje, ali ima tudi njegov brat brata, bo tipičen odgovor: »Seveda ne! Saj nismo trije!«
- Kako Lea razume pojem »jutri«: "Danes, ko vstanemo, je jutri. Danes, ko vstanemo, je sobota ... Jutri sta dva dana!"
- Luka misli, da ga drugi ne vidijo, če jih on ne vidi. Zato se skriva tako, da se obrne proti steni ali z rokama zakrije oči.
- Aja na vprašanje, zakaj se kamen potopi, čoln pa ne, kot iz topa izstrelji: »Ker je čoln bolj pameten od kamna!«

- g) Oče pred Lanovimi očmi razvrsti ploščice v dve enaki, vzporedni vrsti. Nato ploščice v eni vrsti stisne skupaj in sina vpraša, ali je v obeh vrstah enako število ploščic. Lan izstreli: »V daljši vrsti je več ploščic!«

- B. Presodi, katera značilnost predoperativne stopnje je na šaljiv način ponazorjena na sliki 1, in u temelji svoj odgovor.

Slika 1: Otok na predoperativni stopnji mišljenja se običajno osredotoča le na končno stanje in ne zmore miselno preveriti procesa v nasprotni smeri.

(Vir: http://www.personal.psu.edu/eyc5044/blogs/ericas_eportfolio_2009/Toast_permanence.jpg)

4. Ob vstopu v šolo večina otrok doseže stopnjo konkretnih operacij, ki pomeni začetek razvoja logičnega mišljenja.

- A. Preberi opise različnih nalog in pri vsaki zapiši, kako bi po Piagetu odgovarjal otrok na predoperativni stopnji in kako otrok na stopnji konkretnih operacij.

a) Pred otroka razvrstimo dva enako dolga niza bombonov. Otok šteje in ugotovi, da je v vsakem nizu pet bombonov. Nato en niz bombonov razširimo in ga vprašamo, če je bombonov v obeh nizih enako ali jih je kje več.

PREDOPERATIVNA STOPNJA MIŠLJENJA	STOPNJA KONKRETNIH OPERACIJ

b) Otoku pokažemo zelenjavo na mizi – štiri korenčke in dve kumari – in ga vprašamo, ali jena mizi več zelenjave ali več korenčkov.

PREDOPERATIVNA STOPNJA MIŠLJENJA	STOPNJA KONKRETNIH OPERACIJ

c) Po cevi spustimo tri različne barve kroglic. Otroka vprašamo, kakšen bo vrstni red kroglic, ko bodo prišle ven. Potem cev obrnemo in ga ponovno vprašamo, kakšen bo vrstni red kroglic.

PREDOPERATIVNA STOPNJA MIŠLJENJA	STOPNJA KONKRETNIH OPERACIJ

- B. Svoje presoje pri primerih v nalogi 2A (kako bi odgovarjal otrok na predoperativni stopnji in na stopnji konkretnih operacij) utemelji z značilnostmi mišljenja različno starih otrok.

- C. Deklica na sliki 2 zmore urediti paličice od največje do najmanjše. Pojasni z značilnostmi mišljenja, zakaj pri takih nalogah otroci na stopnji konkretnih operacij nimajo več težav.

Slika 2: Na stopnji konkretnih operacij otroci nimajo več težav s seriacijo. (Vir: <http://www.ablongman.com/html/mindmatters2/images/m7/hp07ph31.jpg>)

5. Stopnja formalnih operacij se razvije po 11. letu, pri večini mladostnikov se abstraktno mišljenje razvije med 14. in 15. letom.

- A. Opiši primer naloge, ki jo je zmožen rešiti mladostnik na stopnji formalnih operacij, otrok na stopnji konkretnih operacij pa ne.
- B. Dopiši, za katero stopnjo razvoja mišljenja po Piagetu je značilna navedena značilnost otrokovega oz. mladostnikovega mišljenja.
- a) Igra se tako, da uporablja simboliko (posnemovalna igra), kar omogoča uporabo igre vlog pri poučevanju.

- b) *Ima težave pri določanju desne roke njemu nasproti stoječe osebe.*
- c) *Pri igranju skrivalnic si pokrije oči, da nič ne vidi, in si misli, da ga tudi mama ne vidi.*
- d) *Pri učenju potrebuje konkretno ponazoritev oz. vsaj eno takšno izkušnjo.*
- e) *Razume abstraktne predmete (filozofijo, psihologijo, sociologijo, kompleksnejšo matematiko).*
- f) *Razume povratne računске operacije (odštevanje, deljenje), vzroke in posledice.*
- g) *Razume razdalje in smeri, se orientira v prostoru, zmožen je opisati pot do šole in nazaj domov.*
- h) *Razume, da se količina vode ohrani, če jo prelijemo iz visokega ozkega v nizek širok kozarec.*
- i) *Rešuje formalno-logične probleme, ki zahtevajo hipotetično in formalno (induktivno in deduktivno) sklepanje.*
- j) *Zaradi decentracije mišljenja razvršča elemente po več značilnostih hkrati in jih ureja po vrstnem redu (npr. ne izpušča posameznih števil pri številu).*
- k) *Zaradi razvoja logičnega sklepanja bolje rešuje besedilne matematične naloge.*
- l) *Zna rešiti nalogo: »Če je A večji od B in B večji od C, ali je A večji ali manjši od C?«*
- m) *Zna rešiti nalogo: »Če je Aleš višji od Ivana in Ivan višji od Marka, ali je Aleš višji od Marka?«*
- n) *Zna združiti like po barvi ali po obliki, ne pa po obeh dimenzijah hkrati (npr. rdeče trikotnike skupaj in modre kroge skupaj).*

C. Pojasni, pri katerih predmetih imajo težave dijaki, ki ne dosegajo zadnje stopnje v razvoju mišljenja po Piagetu.

6. Piagetova teorija razvoja mišljenja je pomembna tako za razvojno psihologijo kot na področju izobraževanja.

- A. Preberi poglavje v učbeniku Presoja Piagetove teorije in pojasni njeno uporabnost na področju izobraževanja.
- B. Povzemi ključna vprašanja in dileme, ki jih je na področju proučevanja razvoja mišljenja odprla Piagetova teorija.

Standard znanja	
Rdeče	Minimalne zahteve, ki so pogoj za oceno 2.
Modro	Temeljne zahteve, ki so pogoj za oceno 3 ali 4.
Zeleno	Višje zahteve, ki so pogoj za oceno 4 ali 5.